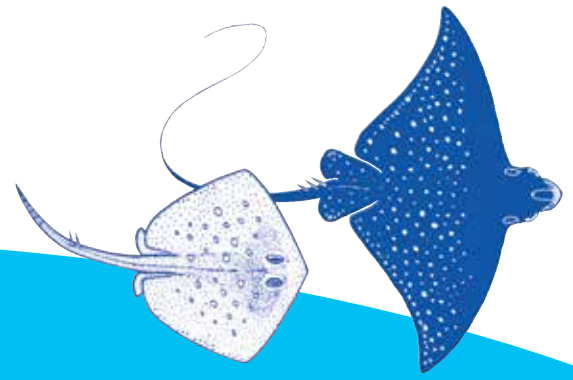

Stingre mo ol nara flat fis

Rays and skates

Spot ikol rei
Spotted eagle ray
(*Aetobatus ocellatus*)

Blu spotted stingrei
Blue-spotted stingray
(*Dasyatis kuhlii*)

Spisis mo distribiusen

I gat plante hundred spisis blong fis we komon nem blong olgeta i ol skate, stingray mo eagle ray. Olgeta oli sem mak long sak, from skeleton blong olgeta i no bon, be wan kaen materiel we i strong mo lastik, olsem ej blong sora blong ol man, be olgeta oli gat wan bodi we i flat mo fin blong olgeta we i stap long saed oli olsem ol wing (pectoral fins). Ol wing ia we i provaedem plante long ol mit i no karem soup needle (finrays) olsem we i stap long fin blong sak, minim se ol man oli no lukaotem olgeta olsem ol sak long fising industri blong sak fin.

I gat sam spisis we oli stap kakae long ol aelan blong Pasifik mo tufala eksampol blong hem i spotted eagle ray, *Aetobatus narinari*, mo blue-spotted stingray, *Dasyatis Kuhlii*. Spotted eagle ray, we i gat plante waet spot long wan dak blu/grin bodi blong hem mo wingspan blong hem i 2.5 mita, hemi komon truaot long tropikol Indo-Pasifik. Blue-spotted stingray, we bodi blong hem i braon wetem ol laet blu spot, we wingspan blong hem i save kasem 35 sentimita, hemi komon long ol ples we i gat sanbij long ol korel rif akros long Pasifik.

Plante stingre oli gat wan o mo naef we wan tintin skin i kavremap olgeta, we posen (venom) i haed long hem. Long taem bifo, sam long ol komiuniti blong Pasifik oli yusum ol naef ia blong mekem hed blong spia mo aro blong olgeta.

Ples we fis i stap long hem mo kakae blong hem

Plante spisis oli stret blong stap laef long botom blong solwota mo oli save tekem wota i go insaed long olgeta tru long ol bigfala hol we nem blong hem i spiracles, i no tru long maot blong olgeta olsem ol nara kaen fis. Plante spisis i stap kakae long botom blong solwota we i gat sof sanbis long hem be eagle ray mo giant manta ray oli swim tru long wota blong kasem kakae blong olgeta.

Klosap evri spisis i gat ol hevi raon tut blong brekem ol sel blong ol animol we oli stap long botom blong solwota olsem ol si snel, natalae, oista mo krab. Olgeta oli kakae tu ol wom, smol naora mo sam kaen fis. Be ol manta ray, we olgeta i lelebet sem mak long olgeta, oli tekem plante wota long maot blong olgeta mo aot long hem oli kakae ol smolsmol animol (plankton).

Ol men animol we oli stap kakae ol smol stingre long ol tropikol wota hemi ol sak mo ol bigfala spisis blong fis.

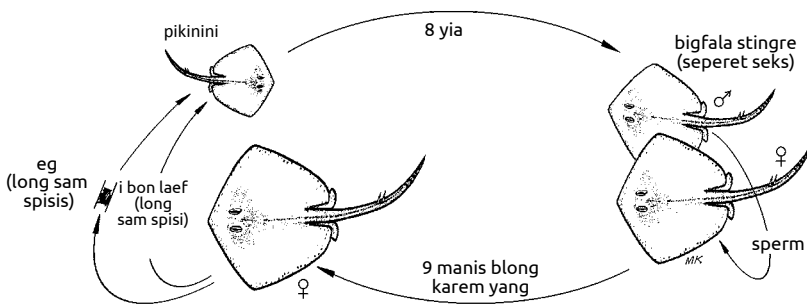
Riprodaksen mo saekol blong laef

Olgeta stingre mo skate oli gat seperet seks mo eg i fetalaes insaed long bodi blong woman fis – ol man fis oli pasem sperm i go long ol woman fis we oli bonem ol pikinini we i laef o oli putum aot ol bigfala eg wetem strong skin.

Man stingre hemi gat tu riprodaktiv pat blong hem we nem blong hem claspers we i stap aotsaed mo andanit long bodi blong hem. Long taem blong mekem pikinini, man stingre (♂) hemi yusum wan long tufala claspers blong putum sperm igo insaed long hol (cloaca) blong woman stingre (♀).

Long plante blong ol spisis blong stingre, woman stingre hemi karem ol yang wan blong hem insaed long bodi blong hem blong naen (9) manis bifo i bonem samples long 15 laev yang stingre, we oli save swim mo go lukaotem kakae wetem mama blong olgeta. Long sam spisis, we oli kolem olgeta ol skate, woman fis hemi putum wan eg we skin blong hem i strong long botom blong solwota. Ol eg (sam taem oli kolem "mermaid's purse") oli brok mo produsim ol yangfala ray we oli luk olsem ol bigfala ray.

Plante stingre mo skate we oli bin stadi long olgeta oli gru sloslo, mo wan aot long ten pikinini i save laef blong 8 yia o mo bifo oli kasem taem blong mekem pikinini. Olgeta oli kat wan laef span blong abaot 30 yia.

Ol fasin blong manejen we yumi i save jusum

From oli gru slo mo oli mekem smol namba blong pikinini evri yia, oli no mas kasem tumas long olgeta.

Long sam stingre, woman fis hemi save kasem taem blong mekem pikinini long wan bigfala saes mo wan ej we i bigwan lelebet, mo hemia i mekem se saes limit hemi had blong yusum. Mo tu hemi denjares blong meserem wan stingre we oli jes kasem mo i stap muv smolsmol yet.

Ol fasin blong komiuniti-bes manejen hemi inkludim ol aksen ia. Fes tu aksen we yu save jusum i posibol sapos spisis we yu intres long hem oli go grup tugeta blong mekem pikinini long wan eria mo long wan taem mo infomesen ia ol lokol fisa oli save. Plante spisis blong stingre mo skate oli go tugeta blong stap long wan grup we i no gat tumas fis long hem.

→ **Setemap ol tabu eria long ples we ol stingre oli save go stap tugeta long hem. Fasin blong stopem fising long ol eria ia i save helpem ol spisis we ol lokol fisa i save se oli stap go grup tugeta long eria ia.**

→ **Stopem fising blong stingre long taem we oli go tugeta blong mekem pikinini. Fasin blong stopem fising long taem olsem i save helpem ol spisis we ol komiuniti oli save se oli stap go tugeta blong mekem pikinini long kaen taem olsem. Plante spisis oli go tugeta wan taem nomo long wan yia we maet hemi rilet long saekol blong mun.**

→ **Divelopem ecotourism raon long tingting se ol turis i wantem kam lukim stingre. Plante turis oli save pem blong kam luk ol stingre long stret envaeromen blong olgeta. Stingre i save kam stap kwaet sapos oli trenem olgeta blong kam blong tekem kakae long wan taem we oli save long hem.**

Fasin blong kasem stingre

Stingre oli kasem wetem spia mo bet long huk mo laen. Olsem sak, stingre oli holem pispis (nitrogen compound we i stap long pispis blong plante animol) insaed long blad mo mit, mo oli mas letem blad blong hem i ron kwiktaem taem taem oli kasem stingre mo mas wasem mo sokem gud mit blong hem long wota.

Plante spisis oli denjares, from naef blong olgeta i posen. Be mos long ol stingre oli swim i go aot taem we wan man i stap go klosap long olgeta taem i stap wokbaot long salo wota.

Gaed mo ol toksave ia hemi wok blong SPC (www.spc.int) we i wok tugeta wetem LMMA (www.lmmanetwork.org) blong helpem pipol we oli wok wetem ol fising komiuniti blong givim advaes long ol defren mo gud fiseris manejen joes. Blong kat mo eksplenson long ol toktok we istap insaed long Gaed mo ol toksave ia, yu save luk long gaed buk. Foto : Mathieu Juncker

Pacific Community
Communauté du Pacifique

